

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 12. oktober 2007 af Østre Landsrets 15. afdeling
(landsdommerne Talevski, B. Vollmond og Lone Dahl Frandsen (kst.)).

15. afd. sag nr. B-2976-06:

Sagsøger (Sg) under konkurs

v/kurator advokat Knud K. Damsgaard

(advokat Lasse Freitag (prove))

mod

Sagsøgte ApS (Sgt)

(advokat Erik Ellebye)

Under denne sag, der er anlagt den 15. juni 2006 ved Retten i Odense og henvist til landsretten, har **Sagsøger** under konkurs, endeligt nedlagt følgende påstande:

Påstand I:

Sagsøgte ApS tilpligtes til **Sagsøger** under konkurs

at betale 1.686.768,17 kr., subsidiært 637.374,32 kr., med tillæg af procesrente fra 24. juni 2007 og til betaling sker.

Påstand II:

Sagsøgte ApS tilpligtes til **Sagsøger** under konkurs at betale 199.680,41 kr. med tillæg af procesrente fra 5. september 2007 og til betaling sker.

Påstandene er opgjort således:

Påstand I

Betalt af Cyanamid Danmark A/S	2.337.374,32 kr.
Fratrukket beløb afregnet til	
Realkredit Danmark ved overdragelse	100.000,00 kr.
Fratrukket beløb afregnet til	
Realkredit Danmark efter forlig	350.606,15 kr.
Fratrukket skønnede advokatudgifter	<u>200.000,00 kr.</u>
I alt	<u>1.686.768,17 kr.</u>

Subsidiært

Betalt af Cyanamid Danmark A/S	2.337.374,32 kr.
Fratrukket sikkerhedstransport til	
Realkredit Danmark	1.500.000,00 kr.
Fratrukket skønnede advokatudgifter	<u>200.000,00 kr.</u>
I alt	<u>637.374,32 kr.</u>

Påstand II udgør summen af tilkendte sagsomkostninger til godtgørelse af udlæg i sagen B-1341-99 (**Sagsøgte ApS** mod Cyanamid Danmark A/S og Novartis Agri A/S) på henholdsvis 78.563,31 kr., 35.324,60 kr. og 85.792,50 kr., eller i alt 199.680,41 kr.

Sagsøgte ApS har endeligt nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært betaling af 477.186,73 kr. med tillæg af procesrente af 125.678,87 kr. fra 24. juni 2007 til 4. september 2007 og af 477.186,73 fra 5. september 2007 til betaling sker.

Sagsøgte ApS' subsidiære påstand er opgjort til summen af det af Cyanamid Danmark A/S betalte beløb på 2.337.374,32 kr. samt tilkendte sagsomkostninger 351.501,86 kr. med fradrag af omkostningerne ved sag B-1341-99, heraf selskabets advo-

katudgifter, 540.000 kr. med tillæg af moms, samt 1.500.000 kr. i henhold til transport til Realkredit Danmark.

Sagens omstændigheder

Sagen vedrører spørgsmålet, om overdragelsen af et erstatningskrav, der var fremsat under en verserende retssag, er omstødelig.

Erstatningskravet hidrører fra en sprøjteskade, der opstod i forbindelse med, at **Sagsøger** i 1997 i sit gartneri anvendte plantebeskyttelsesmidlet Vapona 50. Dette plantebeskyttelsesmiddel blev tillige anvendt af Gartneriet Egegaard A/S og **Virksomhed ApS**, der ligeledes konstaterede sprøjteskader.

Dette førte til, at **Sagsøger** den 12. maj 1999 i forening med Gartneriet Egegaard A/S og **Virksomhed ApS 1** anlagde retssag mod GIC G.F. Garta A.m.b.A og **Virksomhed A/S 1**, hvor plantebeskyttelsesmidlet var købt. Ved adoptionsstævning modtaget den 5. november 1999 blev forhandleren, Cyanamid Danmark A/S, og producenten, Novartis Agri A/S, adciteret. **Sagsøger** nedlagde påstand om betaling af erstatning på 2.400.960,14 kr. med tillæg af renter.

Af stævning af 10. maj 1999 fremgår bl.a. følgende:

”...

I løbet af eftersommeren 1997 og efteråret 1997 blev der ført en omfattende korrespondance mellem de berørte gartneriejdere og de sagsøgte repræsentanter om det leverede plantebeskyttelsesmiddels skadegørende egenskaber. Endvidere forsøgte de sagsøgende gartneriejdere at få klarlagt, hvilket indhold, det leverede produkt havde, herunder om det var i overensstemmelse med etikeringen. Imidlertid kunne – eller ville – hverken de sagsøgte eller forhandleren af produktet, Cyanamid Danmark A/S eller producenten, eller dennes lokale repræsentant i Danmark, Novartis A/S oplyse, hvilket indhold, der var i det leverede middel. Det bemærkes i den forbindelse, at den danske importør Cyanamid Danmark A/S end ikke besvarede de henvendelser, som de sagsøgende gartneriejdere fremkom med, og denne tavshed gjorde derfor, at de sagsøgende gartneriejdere ingen reel mulighed havde for at foretage relevant skadesbegrænsning.

De sagsøgende gartneriejdere var som følge heraf henvist til selv at søge oplysning om indholdet af det leverede produkt, og man fik et specielt analysefirma Chemtox A/S Miljørådgivning, Kolding til at foretage de fornødne analyser. Af

indledende rapport i efteråret 1997 herfra fremgik det bl.a., at det leverede produkt indeholdt stoffet DIBUTYLPHTHALAT. Dette stof, der er stærkt plante-skadeligt, har efter det oplyste på intet tidspunkt været til stede i plantebeskyttelsesmidlet Vapona 50, før juni måned 1997 [. .].

Efter at være forelagt oplysningerne om tilstedeværelsen af dette stærkt plante-skadelige stof i det leverede plantebeskyttelsesmiddel, erklærede de sagsøgte forsikringsselskab, Gartnernes Forsikring G/S sig indforstået med, at der blev iværksat indenretlig syn og skøn uden retssag. . .

Al skønsrapporten fremgik det, at det leverede plantebeskyttelsesprodukt indeholdt Dibutylphthalat, og skønsmanden karakteriserede i rapporten dette stof for at være "stærkt planteskadeligt".

...

I slutningen af 1997 besluttede de sagsøgte forsikringsselskab, Gartnernes Forsikring G/S at udbetale á conto i henhold til de rejste erstatningskrav [. .].

...

Efter at der i foråret 1998 var blevet foretaget delvis udbetaling af á conto-erstatning fra de sagsøgte forsikringsselskab, kom sagen igen ind i "dødvande". De sagsøgende gartneriejere kunne i deres produktioner se, at der med rimelig stor sikkerhed kunne konstateres længerevarende skadeseffekter, og sagsøgerne forsøgte derfor at få skabt klarhed over, hvorledes disse langtidsvarende skadevirkninger kunne begrænses, eller fjernes. Der blev rettet adskillige henvendelser til den danske importør Novartis Agri A/S, og den danske forhandler, Cyanamid Danmark A/S for at få disse virksomheder til at være behjælpelig med at udarbejde planer til bekæmpelse af skadevirkningerne, men forgæves. De pågældende kemivirkninger ønskede ikke at påtage sig noget som helst ansvar for den skete skade, og skadens enorme virkninger. Man ønskede hverken at fremskaffe specifikationer på produktet, eller midler til neutralisering af produktet. De pågældende virksomheder kunne end ikke dokumentere, at det pågældende produkt var godkendt til forhandling i Danmark af Miljøstyrelsen.

..."

I en skønsrapport af 17. marts 1998 har seniorforsker **Skønsmand 1** bl.a. anført, at det er overvejende sandsynligt, at skaden skyldes det anvendte sprøjtemiddel.

I en skønsrapport af 30. november 1998, der er udarbejdet af **Skønsmand 2**, Dansk Erhvervsgartnerforening (DEG), er det om langtidsskadevirkningerne bl.a. anført, at det ikke er muligt at beskrive symptomerne uden at udføre forsøg med forskellige koncentrationer af dibutylphthalat, samt at udtaligheden af symptomerne afhænger af koncentrationen og varigheden af eksponeringen. Endvidere er det anført, at risikoen for yderligere skader

kunne reduceres ved at vaske glasoverflader, fjerne gardinmateriale, samt ved støvsugning og ventilation.

I en foreløbig replik af 29. oktober 1999 forhøjede **Sagsøger** sin påstand med 300.000 kr., svarende til udgifter til afvaskning, rengøring m.v., hvorefter påstanden udgjorde 2.700.960,14 kr. med tillæg af renter.

I en supplerende skønsrapport, der er udarbejdet af **Skønsmand 2** i februar 2000, er det anført bl.a.:

”...

Som angivet i min rapport af 30. november, vil de tilbageværende koncentrationer i væksthusene være over skades tærsklen for de følsomme arter som vi kender til [. . .]. Spørgsmålet er hvor følsomme [. . .] er overfor DBP. Hvis svaret er, at de er følsomme arter, så er det sandsynligt, at skader kan fortsætte ved ekstremt lave koncentrationer.

...”

Den 27. juni 2000 underskrev **Sagsøger** en transporterklæring til Realkredit Danmark A/S, hvorved der blev givet ”primær transport i mit forventede tilgodehavende hos Gartneres Forsikring/Novartis Agri A/S/Cyanamid Danmark A/S hidrørende fra verserende retssag mellem **Sagsøger** og andre gartnere mod ovennævnte”. Transporten var maksimeret til 1.500.000 kr.

I sommeren 2004 blev der indgået forlig mellem de to øvrige gartnerier, Gartneriet Egegaard A/S og **Virksomhed ApS 1**, og modparterne i sagen om sprøjteskaden, mens det ikke var muligt for **Sagsøger** at opnå en forligsmæssig løsning.

Statsautoriseret revisor **Skønsmand 3** har udarbejdet syns- og skønsrapport af 22. april 2003 om de økonomiske virkninger af sprøjteskaden, herunder langtidsskadevirkninger. I den supplerende syns- og skønsrapport af 20. august 2004 er **Sagsøgers** samlede tab uden renter og med fradrag af modtaget erstatning (497.086,99 kr.) opgjort til i alt 1.305.207,89 kr., hvori bl.a. er medtaget langtidsvirkninger med 25 % (336.200,47 kr.) af det opgjorte tab.

I et brev af 17. december 2004 fra advokat [Vidne 1], der førte retssagen på vegne af samtlige gartneriejdere, til advokat [Vidne 2], der repræsenterede [Sagsøger], er det anført, at modparterne i sprøjteskadesagen ville være indstillet på at betale ca. 500.000 kr.

Ved brev af 18. februar 2005 til Realkredit Danmark anmodede advokat [Vidne 2] kreditforeningen om at meddele, om det kunne tiltrædes, at der blev indgået et forlig med den følge, at der ville tilgå kreditforeningen et lavere beløb i sprøjteskadesagen.

I et brev af 2. marts 2005 til advokat [Vidne 2] har advokat [Vidne 1] anført bl.a.:

“... ”

Jeg har nu fået en klar udmelding fra modparterne. De er nok noget svære at bevæge. Man har tilbudt en samlet betaling på kr. 650.000,00. Heri fragår følgende beløb:

Udgift supplerende skønsrapport (kr. 85.792,50 + mine sagsomkostninger incl. moms kr. 93.750,00) kr. 179.542,50,

således, at der til rest i erstatning m.v. til [Sagsøger] bliver kr. 470.457,50.

Ellers vil modparten være indstillet på at gennemføre domsforhandlingen.

Kan dette accepteres som forlig.

“... ”

Ved brev af 21. marts 2005 til Realkredit Danmark A/S oplyste advokat [Vidne 2], at modparterne, såfremt sagen skulle domsforhandles, ikke ville anerkende et ansvarsgrundlag og dermed et erstatningsansvar. Kreditforeningen blev samtidig opfordret til at meddele, om man ønskede at indtræde i sagen.

I et brev af 11. april 2005 til advokat [Vidne 2's] kontor meddelte Realkredit Danmark, at man ikke ønskede at indtræde i sagen. Samtidig anmodede kreditforeningen om, at sagen blev afsluttet så hurtigt som muligt, således at erstatningen i henhold transporten kunne blive udbetalt.

I et brev af 4. maj 2005 til Realkredit Danmark anførte advokat [Vidne 2] bl.a.:

...

Som drøftet og fremsendt ved kopi af skrivelser til Dem da er faktum i sagen at det endelige forligstilbud fra modparterne i sagen er betaling af kr. 650.000,00. Jeg er bekendt med, at Realkredit Danmark A/S har transport i den erstatning, der måtte kunne indv[i]ndes, transport af 27/6 2000.

Faktum i sagen er, at det tilkendte forligsbeløb ikke er specificeret, men er et samlet beløb til fuld og endelig afgørelse af forholdet. Endvidere er faktum at **Sagsøger** ikke har økonomiske midler til at fortsætte retssagen mod de 2 skadevoldende selskaber og Realkredit Danmark A/S har meddelt at de ikke ønsker at indtræde i sagen.

Herefter er der til afgørelse om der skal accepteres modtagelse af det tilbudte beløb samt til afgørelse, hvordan der skal ske fordeling af det tilbudte erstatningsbeløb.

...

Uden der kan opstilles nogen egentlig[. . .] korrekt beregningsmodel for dette beløbs fordeling skal jeg bringe i for[slag] at der erlægges kr. 150.000,00 til Realkredit Danmark A/S og til opfyldelse af transporten. Det resterende beløb tilgår herefter **Sagsøger** til betaling af henholdsvis skyldige beløb og en ubetydelig del til dækning af allerede afholdte omkostninger.

...

Ved aftale underskrevet den 10. juni 2005 overdrog **Sagsøger** sit erstatningskrav til **Sagsøgte ApS**. Det er i aftalen anført bl.a.:

...

§ 2. – BAGGRUND.

Sg har ved Østre Landsret anlagt retssag mod Gartnernes Forsikring/Novartis Agri A/S/Cy[a]namid Danmark A/S.

Sagsøger (Sg)

Sg har ikke økonomisk mulighed for at gennemføre denne retssag, hvorfor nærværende aftale indgås.

§ 3. – TRANSPORT.

Ved nærværende aftale overdrager **Sg** sit krav i henhold til § 2 til **Sgt**.

Der ydes ikke vederlag for overdragelsen. **Sgt** respekterer den af **Sg** til Realkredit Danmark udstedte transport, stor kr. 1.500.000,00, og må således selv

forhandle med Realkredit Danmark om helt eller delvis kvittering af denne transport.

Sgt er forpligtet til at gennemføre den igangsatte retssag for derved at opnå et provenue, som kan tilfalde Realkredit Danmark med den virkning, at Realkredit Danmark kvitterer sit tilgodehavende hos **Sg**.

...

Det fremgår af sagen, at **Sagsøgte ApS** er stiftet af **Sagsøgers** ægtefælle,

Person 1, og af sønnerne, **Person 2 og 3**, der tillige er anpartshavere i selskabet.

Den 10. juni 2005 blev der endvidere indgået en budafale mellem Realkredit Danmark og **Sagsøgte ApS** vedrørende ejendommen **Adresse 1**, **By 1**, hvoraf fremgår bl.a.:

...

§ 2. – EJENDOMMEN.

Denne aftale vedrører ejendommen, **Matrikel nr.**, beliggende **Adresse 1**, **By 1**.

Ejendommen, der er en gartneriejendom med beboelse, ejes af gartner **Sagsøger**.

RD har iværksat tvangsauktion over ejendommen.

§ 3. – KØBSPLIGT.

Sgt forpligter sig til med auktionsdagen som overtagelsesdato at købe den i § 2 omhandlede ejendom af RD.

...

Købesummen aftalt til kr. 800.000,00 . . . Købesummen afgøres ved, at **Sgt** udsteder et eller flere pantebrev til rente 4 % p.a. + RD's sædvanlige for realkreditlån gældende bidragssats. Pantebrevet/pantebrevene amortiseres over 30 år med kvartårlige ydelser.

...

§ 4. – SALGS- og BUDPLIGT.

Såfremt RD erhverver ejendommen som højestbydende på auktionen, er RD forpligtet til at sælge ejendommen til **Sgt** på de i § 3 nævnte vilkår.

...

§ 5. - KAUTION.

Anpartshavere i Sg]:

- Person 1 ...
- Person 2 ...
- Person 3 ...

kautitionerer sideordnet for hver kr. 66.667,00 af det nye låns rangsidste del.

RD meddeler Sagsøger saldokvittering for så vidt angår den del af de i ejendommen p.t. indestående lån, som ikke måtte blive dækket gennem videre-salget.

...”

I et brev af 13. januar 2005 har statsautoriseret ejendomsmægler Person 4 vurde-ret Sagsøgers ejendom, beliggende Adresse 1, By 1, til ca. 1.100.000 kr.

Herudover blev der den 10. juni 2005 indgået en aftale mellem Realkredit Danmark og Sagsøgte ApS, hvoraf fremgår bl.a.:

”...

§ 2. - BAGGRUND.

RD har transport, stor kr. 1.500.000,00, i det krav på erstatning, som gartner Sagsøger ... måtte have mod Gartnernes Forsikring/Novartis Agri A/S/Cy[a]namid Danmark A/S. ...

...

§ 3. - KVITTERING AF TRANSPORT.

RD forpligter sig til at kvittere den i § 2 nævnte transport mod at modtage kr. 100.000,00. ..., senest den 15. juni 2005. Transporten kvitteres, når beløbet kr. 100.000,00 er modtaget af RD.

Når retssagen er endeligt afsluttet, eller der er indgået forlig, betaler Sg] til RD yderligere 20% af det tilkendte og a[f] modparten betalte beløb incl. renter, men excl. tilkendte omkostninger. Det således opgjorte beløb reduceres endvi-dere med en procentsats svarende til selskabsskatteprocenten på det tidspunkt, der afsiges endelig dom eller indgås forlig.

Sgt afholder alene omkostningerne ved retssagen.

Sgt afgør alene, om en eventuel dom skal ankes, og

Sgt afgør alene, om der skal indgås forlig.

...

Den 4. juli 2005 indgav advokat **Vidne 2** konkursbegæring mod **Sagsøger** til skifteretten i Odense, idet **Sagsøger** ikke havde betalt skyldigt salær. Sagen blev udsat på **Sagsøgers** eventuelle betaling af kravet samt en nærmere afklaring af mellemværendet. Ved skifterettens kendelse af 7. september 2005 blev **Sagsøgers** bo taget under konkursbehandling. I kendelsen er det anført:

”Efter det oplyste om skyldnerens vederlagsfrie overdragelse af en fordring mod Gartnernes Forsikring/Novartis Agri A/S/Cy[a]namid Danmark A/S til et nystiftet selskab, **Sagsøgte ApS**, der ejes af skyldnerens nærtstående, kan det ikke udelukkes, at denne overdragelse er omstødelig. Rekvirenten har herefter en retlig interesse i, at skyldnerens bo tages under konkursbehandling med henblik på en nærmere undersøgelse af overdragelsen til **Sagsøgte ApS**”

Den 27. september 2005 blev der afholdt tvangsauktion over ejendommen **Adresse 1**, **By 1**, hvor højestbydende blev **Person 5** på vegne af In-Plant A/S med et bud på 680.000 kr. Realkredit Danmark begærede ny auktion, der blev afholdt den 25. oktober 2005, hvor ejendommen blev solgt til **Person 5** for et bud på 1.105.000 kr.

Efter at **Sagsøgte ApS** var indtrådt i retssagen om sprøjteskaden, nedlagde selskabet i replik af 30. januar 2006 påstand om betaling af 2.260.896,29 kr. med tillæg af renter, subsidiært et mindre beløb. Denne påstand blev gentaget under hovedforhandlingen den 29. og 30. maj 2007. Af udskrift af Østre Landsrets retsbog af 30. maj 2007 fremgår bl.a.:

...

Efter votering og rettens tilkendegivelse forligte parterne sagen således:

Cyanamid Danmark A/S indgik på inden 14 dage at betale 1.419.500 kr. med procesrente fra 10. maj 1999 til **Sagsøgte ApS**.

Det blev overladt landsretten med sædvanligt kæreforbehold at fastsætte sagens omkostninger mellem Cyanamid Danmark A/S og **Sagsøgte ApS**.

Den 24. juni 2007 betalte Cyanamid Danmark A/S i alt 2.337.374,32 kr. incl. renter.

Efter yderligere skriftveksling om sagens omkostninger bestemte landsretten den 21. august 2007, at Cyanamid Danmark A/S inden 14 dage skulle betale 351.507,86 kr. til **Sagsøgte ApS**. De tilkendte omkostninger omfattede bl.a. udgifter til giftundersøgelser 35.324,60 kr. og udgifter til syns- og skønserklæringer på henholdsvis 78.563,31 kr. og 85.792,50 kr.

Det er oplyst, at udgifterne til giftundersøgelser 35.324,60 kr. og syns- og skønserklæring 78.563,31 kr. var betalt før overdragelsen til **Sagsøgte ApS**, mens udgiften på 85.792,50 kr. til supplerende syn og skøn ikke er betalt. Under sagen har **Sagsøgte ApS** erklæret, at selskabet ikke agter at betale dette beløb.

Det er ubestridt, at **Sagsøger** var insolvent på tidspunktet for overdragelsen af erstatningskravet, samt at **Sagsøgte ApS** havde kendskab hertil.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaringer af **Sagsøger**, advokat **Vidne 1**, advokat **Vidne 2** og af **Vidne 3**.

Sagsøger har forklaret bl.a., at han rettede henvendelse til advokat Ellebye i foråret 2005, da han var frustreret over forløbet af sagen mod leverandørerne og var yderst utilfreds med det fremkomne forligstilbud. Han havde ikke økonomisk mulighed for selv at stille sikkerhed for yderligere omkostninger som krævet af advokat **Vidne 2**. Hvis han ikke havde fået bistand af advokat Ellebye, ville sagen mod leverandørerne være blevet forligt mod betaling af 650.000 kr. I foråret 2005 var han insolvent, og gartneriet var delvist "blæst ned" som følge af en storm. Han mente ikke, at der var andre end hans familie, der ville finansiere en fortsættelse af sagen. Han tænkte ikke over, at andre kreditorer end Realkredit Danmark kunne have interesse i en fortsættelse af sagen, og Realkredit Danmark havde sagt fra. Aftalen om overdragelse af kravet mod sprøjtemiddel-leverandørerne til **Sgt** hang sammen med "Budaftalen", hvorved **Sgt** påtog sig

at byde på ejendommen. Aftalerne var en samlet helhed. Realkredit Danmark var interesseret i at komme af med ejendommen, der var forurenede.

Vidne 1 har forklaret bl.a., at mulighederne for at opnå et bedre tilbud fra sprøjtemiddelleverandørerne end 650.000 kr. ikke var store. De erstatningsansvarlige havde fra starten en negativ holdning til **Sagsøgers** erstatningskrav i modsætning til holdningen over for de to andre gartneriers krav. Baggrunden herfor var, at der manglede regnskabsmæssig afrapportering til støtte for **Sagsøgers** krav. De erstatningsansvarlige mente endvidere, at **Sagsøgers** krav under en tidligere voldgiftssag havde været pustet op, og at det også var tilfældet i den verserende sag. De erstatningsansvarlige var bekendt med, at **Sagsøger** stod økonomisk svagere end de andre gartnerier. Han korresponderede alene med advokat **Vidne 2** og ikke med **Sagsøger** personligt. **Sagsøger** og advokat **Vidne 2** ønskede ikke at acceptere forligstilbuddet på 650.000 kr. Vidnet og advokat **Vidne 2** mente, at **Sagsøger** skulle have en yderligere erstatning på ikke under 1 mio. kr. med tillæg af renter og sagsomkostninger. Han var derfor indstillet på, at sagen skulle domsforhandles og havde med henblik herpå udarbejdet et processkrift, da advokat Ellebye overtog sagens førelse. De erstatningsansvarlige var, da sagen mod dem begyndte, uvillige til at oplyse den kemiske sammensætning af det sprøjtemiddel, der var leveret.

Vidne 2 har forklaret bl.a., at han i 1997 i det advokatfirma, hvor han dengang var ansat, fik en henvendelse fra **Sagsøger** om sprøjteskaden. Efter at han havde nedsat sig som selvstændig advokat, bad **Sagsøger** ham i 1998 om at bistå i sagen. Han deltog herefter som advokat for **Sagsøger** i et møde med andre gartneriejerere, der havde været udsat for tilsvarende skader. Det blev aftalt, at advokat **Vidne 1** skulle føre sagerne mod leverandørerne for **Sagsøger** og to andre gartneriejerere. Han udarbejdede **Sagsøgers** erstatningsopgørelse. **Sagsøger** var i december 1999 udsat for en stormskade, hvilket gav anledning til en voldgiftssag, der blev afsluttet i 2003. På et tidspunkt kom der et mundtligt forslag til forlig fra advokat **Vidne 1**, hvorefter leverandørerne skulle betale omkring 1,3 mio. kr. med tillæg af renter og sagsomkostninger til **Sagsøger**. I et brev af 2. november 2004 accepterede Realkredit Danmark at kvittere transporten mod betaling af 613.500 kr. Der har ikke været et højere skriftligt forligstilbud fra leverandørerne end beløbet på 650.000 kr. Efter at have modtaget dette tilbud, prøvede han forgæves gennem nogen tid at komme i kontakt med **Sagsøger**. Han blev til sidst klar over, at **Sagsøger** havde antaget advokat Ellebye. Han har anmeldt et krav i **Sagsøgers** konkursbo på næsten 200.000 kr. Han forventede, at **Sagsøger** ville få medhold i sit krav på betaling af omkring 1,3 mio.

kr. med tillæg af renter og sagsomkostninger, hvis sagen mod leverandørerne blev fortsat. På det tidspunkt var skaden erkendt, og der var heller ikke tvivl om ansvarsgrundlaget. Der var alene spørgsmål om erstatningskravets størrelse. Han ville, hvis det var blevet aktuelt, have været med til at finansiere konkursboets fortsættelse af sagen mod leverandørerne. Ejendomsmægler **Person 4**, der foretog vurdering af **Sagsøgers** ejendom inden tvangsauktionen, er ekspert i salg af gartnerier og medvirker ved en stor del af salgene af gartnerier på Fyn.

Vidne 3 har forklaret bl.a., at hun fra 2004 har været retsforfølgingschef i Realkredit Danmarks vestregion. Hun var ikke involveret i indgåelsen af den aftale, hvorved **Sagsøger** i juni 2000 transporterede sit tilgodehavende i anledning af sprøjteskaderne til Realkredit Danmark. Hun kan ikke udtale sig om, hvorvidt transporten af **Sagsøgers** "forventede tilgodehavende" omfattede sagsomkostninger. Realkredit Danmark nåede ikke at tage stilling til advokat **Vidne 2's** brev af 4. maj 2005, hvori sagen blev foreslået forligt mod betaling af 650.000 kr., hvoraf kreditforeningen skulle oppebære 150.000 kr. Under de forhandlinger, der førte til aftalerne af 10. juni 2005, var det vigtigste for Realkredit Danmark, at man kom af med **Sagsøgers** ejendom. Kreditforeningen frygtede, at ingen ville byde på ejendommen som følge af, at den var forurenset og stormskadet. Under forhandlingerne lagde kreditforeningen også vægt på, at man ville have noget for transporten. Realkredit Danmark ville ikke have finansieret en videreførelse af retssagen. Det er generelt Realkredit Danmarks holdning, at man ikke går ind i sådanne sager på grund af omkostningerne og besværet herved samt risikoen for at få et dårligt omdømme. Man kan måske forestille sig, at kreditforeningen ville have accepteret en forligsmæssig løsning som foreslået af advokat **Vidne 2**. Det er også muligt, at Realkredit Danmark ville have accepteret, at konkursboet videreførte sagen mod at afregne en vis procentdel af provenuet til kreditforeningen. Efter hendes opfattelse er **Sagsøger** ikke frigjort for sin personlige hæftelse over for kreditforeningen, da budaftalen ikke blev aktuel. En anvendelse af bestemmelsen om meddelelse af saldokvittering i aftalen må forudsætte, at ejendommen blev overdraget i overensstemmelse med budaftalen.

Procedure

Sagsøger under konkurs har til støtte for sine påstande navnlig anført, at overdragelsen af erstatningskravet er omstødelig i medfør af konkurslovens § 64 og § 74.

Det fremgår udtrykkeligt af aftalen om overdragelse til **Sagsøgte ApS**, at der ikke blev ydet vederlag. Selskabets pligt til at videreføre retssagen var reelt uden indhold, idet **Sagsøgte ApS** samme dag indgik aftale med Realkredit Danmark, hvorved selskabet mod betaling af nærmere angivne beløb til kreditforeningen var berettiget til at indgå forlig. Selskabets pligt til at købe ejendommen for 800.000 kr. kan heller ikke anses for et vederlag, idet ejendommen var vurderet til 1.100.000 kr. og efterfølgende blev solgt på tvangsauktion for 1.105.000 kr. Anpartshavernes pligt til at kautionere kan heller ikke betragtes som et vederlag, allerede fordi denne ikke indebar en forpligtelse for selskabet. På tidspunktet for overdragelsen af erstatningskravet udgjorde påstanden i retssagen vedrørende sprojeteskaden 2.700.960,14 kr. med tillæg af renter. Herudover var der i skønrapport af 20. august 2004 opgjort et erstatningskrav uden renter på 1.319.200,47 kr., hvori alene var medtaget langtidsvirkninger på 25 %. Endvidere var der fremsat et skriftligt forligstilbud, hvorved modparterne tilbød at betale 650.000 kr. til fuld og endelig afgørelse. Selskabet kunne derfor have valgt at indgå et forlig på 650.000 kr. og derved have opnået et provenu på 452.500 kr. efter fradrag af 100.000 kr. samt 97.500 kr. (20 % af provenu fra retssagen fratrukket selskabsskat). Selskabet har derfor opnået en betydelig formuefordel uden at yde vederlag herfor. Der kan ikke i relation til konkurslovens § 64 stilles krav om, at overdragelsen skete som udslag af gavmildhed. Da der er tale om nærtstående parter, er der i øvrigt en formodning for, at overdragelsen var et udslag af gavmildhed og omfattet af konkurslovens § 64.

Herudover gøres det gældende, at overdragelsen indebar, at erstatningskravet på utilbørlig måde blev unddraget fra at tjene til fordringshavernes fyldestgørelse. Kreditorerne blev ikke inden overdragelsen orienteret om situationen, så de kunne gribe ind. Da det er ubestridt, at **Sagsøger** på tidspunktet for overdragelsen var insolvent, samt at selskabet havde kendskab hertil, og idet **Sagsøgte ApS** endvidere kendte eller burde have kendskab til overdragelsens utilbørlige karakter, er dispositionen tillige omstødelig i medfør af konkurslovens § 74.

Sagsøgte ApS skal herefter fralægge sig den vundne berigelse eller betale erstatning, jf. konkurslovens § 75 og § 76. Under hensyn til, at Realkredit Danmark ikke ville indtræde i sagen, og idet alternativet var et forlig på 650.000 kr., er det sandsynligt, at konkursboet kunne have forhandlet sig frem til mindst samme aftale med Realkredit Danmark som **Sagsøgte ApS**. Endvidere er der en formodning for, at kreditorerne, der har finansieret omstodessagen, ville have videreført retssagen, hvis de havde fået det tilbudt.

Ud fra ordlyden af transporten til Realkredit Danmark og de faktiske omstændigheder, hvorunder transporten blev givet, er der ikke grundlag for at antage, at transporten også omfattede sagsomkostninger.

Med hensyn til den subsidiære påstand er det anført, at der, uanset om transporten til Realkredit Danmark skal respekteres, er ydet en gave til selskabet svarende til differencen mellem provenuet på 2.337.374,32 kr. og maksimum i henhold til transporten 1.500.000 kr. samt skønnede forhøjede advokatudgifter på 200.000 kr. Der er tillige tale om en utilbørlig disposition.

Det overdragne krav vedrørende sagsomkostninger (påstand II) må ligeledes anses for en omstødelig gave eller en utilbørlig disposition. Da beløbet på i alt 113.792,50 kr. var betalt forud for overdragelsen, og idet beløbet på 85.792,50 var afholdt før overdragelsen og ikke er eller vil blive betalt af **Sagsøgte ApS**, kan boet kræve betaling af disse beløb.

Sagsøgte ApS har til støtte for sine påstande navnlig anført, at der ikke er ydet en gave, idet de indgåede aftaler må betragtes som en helhed. Det gøres gældende, at selskabets forpligtelse til at købe ejendommen for 800.000 kr., herunder anpartshavernes selvskyldnerkaution, og pligten til at betale 100.000 kr. og en vis procentdel af provenuet til kreditforeningen, samt pligten til at videreføre retssagen samlet udgør et rimeligt vederlag for erstatningskravet og retten til at indtræde i sagen. Selskabet har således ikke opnået en vederlagsfri formuefordel.

For så vidt angår konkurslovens § 74 bestrides det, at **Sagsøgers** erstatningskrav er blevet unddraget fra at tjene til fordringshavernes fyldestgørelse, idet fordringen var pantsat til Realkredit Danmark. Endvidere bestrides det, at dispositionen kan anses for utilbørlig, idet der var tale om en gensidigt bebyrdende aftale. Hertil kommer, at det ikke var tidsmæssigt muligt at forespørge samtlige kreditorer, om de ville stille midler til rådighed for retssagens

videreførelse. Såfremt landsretten måtte anse dispositionen for utilbørlig, er det ikke bestridt, at selskabet var i ond tro herom.

Transporten til Realkredit Danmark må ud fra sin ordlyd tillige omfatte sagsomkostninger. På grund af **Sagsøgers** økonomiske forhold var der udsigt til, at retssagen ville være blevet hævet eller forligt på et beløb langt under 1.500.000 kr., såfremt selskabet ikke var indtrådt i sagen. Det bestrides således, at erstatningskravet havde en økonomisk værdi for **Sagsøger**, da overdragelsen fandt sted.

Herudover er det bestridt, at konkursboet kunne have indgået samme aftale med Realkredit Danmark, allerede fordi boet ikke eksisterede på det pågældende tidspunkt. Hertil kommer, at det var af afgørende betydning for kreditforeningen, at der blev indgået en aftale vedrørende ejendommen, samt at det er utænkeligt, at konkursboet kunne have indgået en aftale om pligt til at købe ejendommen. Da boet var uden midler, var det heller ikke muligt at betale 100.000 kr. til Realkredit Danmark. Henset til, at alternativet til en aftale med kreditforeningen var et forlig, hvor hele provenuet ville være tilfaldet kreditforeningen i henhold til transporten, har boet ikke lidt noget tab.

Landsrettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet om omstodelse af erstatningskravet

Ved vurderingen af, om overdragelsen af erstatningskravet er omstødelig efter konkurslovens § 64 eller § 74, er det afgørende, om selskabet har opnået en formuefordel, som der ikke er ydet et tilstrækkeligt vederlag for. Dette forudsætter for det første, at erstatningskravet havde en økonomisk værdi på det tidspunkt, hvor overdragelsen fandt sted.

På overdragelsestidspunktet verserede en retssag ved Østre Landsret mellem **Sagsøger** og de muligt erstatningsansvarlige selskaber. Under denne sag havde **Sagsøger** nedlagt en påstand om erstatning på ca. 2,7 mio. kr. med tillæg af renter. Ifølge advokat **Vidne 1's** og advokat **Vidne 2's** forklaringer må det lægges til grund, at der på overdragelsestidspunktet ikke var væsentlige indsigelser mod selve ansvarsgrundlaget, idet erstatningssagen hovedsageligt vedrørte kravets opgørelse. De muligt erstatningsansvarlige selskaber havde i den forbindelse fremsat et skriftligt forligstilbud på 650.000 kr. Dette forlig ønskede **Sagsøger** ikke at acceptere, hvilket bl.a. skal ses i sammenhæng med, at statsautoriseret revisor

Skønsmand 3 i en syns- og skønsrapport af 20. august 2004 havde opgjort det samlede tab til ca. 1,3 mio. kr. uden tillæg af renter.

Under disse omstændigheder finder landsretten det bevist, at erstatningskravet havde en betydelig økonomisk værdi for **Sagsøger** på tidspunktet for overdragelsen. Den meddelte transport til Realkredit Danmark kan ikke føre til et andet resultat. Det bemærkes herved, at der ikke er grundlag for at fastslå, at transporten også omfattede kravet på sagsomkostninger. Dette synes ikke at følge af en naturlig sproglig fortolkning af transporterklæringen, herunder udtrykket "tilgodehavende". Advokat **Vidne 2's** brev af 4. maj 2005 viser også, at i hvert fald **Sagsøger** ikke havde forstået transporterklæringen således, at det også omfattede kravet på sagsomkostninger. Realkredit Danmark ses ikke at have reagert imod den forståelse af transporterklæringen, som advokat **Vidne 2** gav udtryk for i brevet, og har i aftalen af 10. juni 2005 mellem kreditforeningen og **Sagsøgte ApS** udtrykkeligt accepteret, at den procentvise del af provenuet ikke omfatter tilkendte sagsomkostninger.

Det afgørende er herefter, om selskabet har ydet tilstrækkeligt vederlag for den formuefordel, som overdragelsen af erstatningskravet udgjorde. Ved denne vurdering må de indgåede aftaler af 10. juni 2005 – på baggrund af den sammenhæng, der er imellem dem – betragtes som en helhed.

Det fremgår udtrykkeligt af aftalen mellem **Sagsøger** og **Sagsøgte ApS**, at overdragelsen af erstatningskravet skete uden vederlag, samt at selskabet alene påtog sig en forpligtelse til at videreføre retssagen. Selskabet indgik samtidig en aftale med Realkredit Danmark, hvorved selskabet bl.a. blev tillagt ret til at afgøre, om der skulle indgås forlig i sagen. Endvidere forpligtede selskabet sig over for Realkredit Danmark til at betale 100.000 kr. og en vis procentdel af det af modparten betalte beløb inkl. renter samt til at afgive bud på ejendommen på 800.000 kr. under den iværksatte tvangsauktion. Den sidstnævnte forpligtelse må ses i lyset af, at ejendommen i januar 2005 var vurderet til 1.100.000 kr. af statsautoriseret ejendomsmægler **Person 4**.

Efter en samlet vurdering finder landsretten det bevist, at selskabets forpligtelser efter de aftaler, der blev indgået den 10. juni 2005, ikke havde et sådant omfang, at forpligtelserne modsvarede den formuefordel, der var forbundet med det overdragne erstatningskrav. Da der er tale om nærtstående parter, lægger landsretten herefter til grund, at den formuefor-

del, som selskabet ikke ydede vederlag for, udgjorde en gave, der er omstødelig efter konkurslovens § 64.

Landsretten finder endvidere, at overdragelsen af erstatningskravet var udtryk for en utilbørlig disposition, hvorved erstatningskravet blev unddraget fra at tjene til fyldestgørelse for **Sagsøgers** kreditorer, jf. konkurslovens § 74. Der er herved lagt vægt på, at kreditorerne - trods **Sagsøgers** ubestridte insolvens på overdragelsestidspunktet - ikke fik lejlighed til at tage stilling til den påtænkte overdragelse, hvorved kreditorerne blev afskåret fra at indtræde i retssagen eller stille sikkerhed for omkostningerne ved sagens førelse. Der er ikke grundlag for at fastslå, at det af tidsmæssige grunde var umuligt at få kreditorernes stillingtagen til den påtænkte overdragelse af erstatningskravet. Herefter, og idet det er ubestridt, at **Sagsøgte ApS** var i ond tro vedrørende **Sagsøgers** insolvens og dispositionens utilbørlighed, er overdragelsen af erstatningskravet tillige omstødelig efter konkurslovens § 74.

Efter det anførte er selskabet forpligtet til at fralægge sig berigelsen eller erstatte boets tab, jf. konkurslovens § 75 og § 76.

Spørgsmålet om omstødelse af kravet på sagsomkostninger

Overdragelsen af **Sagsøgers** fordring mod de muligt erstatningsansvarlige selskaber omfattede også kravet på de sagsomkostninger, der måtte blive tilkendt under retssagen, herunder til dækning af udgifterne til giftundersøgelser og syn og skøn. Ved landsrettens afgørelse af 21. august 2007 blev **Sagsøgte ApS** tilkendt 351.507,86 kr. i sagsomkostninger, som skulle betales af Cyanamid A/S. Beløbet omfattede bl.a. udgifterne til giftundersøgelser og syn og skøn.

Udgifterne til giftundersøgelser på 35.324,60 kr. og udgifterne til syns- og skønserklæringen af 22. april 2003 på 78.563,31 kr. havde **Sagsøger** betalt inden overdragelsen. Udgifterne til den supplerende syns- og skønserklæring af 20. august 2004 på 85.792,50 kr. er ikke blevet betalt af **Sagsøger**, og **Sagsøgte ApS** har oplyst, at selskabet ikke agter at betale beløbet til skønsmanden.

Herefter, og i øvrigt af de grunde, der er anført ovenfor, finder landsretten, at overdragelsen af kravet på sagsomkostninger også var en gave og en utilbørlig disposition, der er om-

stødelig efter konkurslovens § 64 og § 74, således at selskabet tillige skal fralægge sig berigelsen herved eller erstatte boets tab, jf. konkurslovens § 75 og § 76.

Opgørelse af boets krav

Med hensyn til opgørelsen af konkursboets krav som angivet i påstand I finder landsretten, at det i bevisbedømmelsen må indgå med betydelig vægt, at konkursboets mulighed for at føre bevis for sit tab er vanskeliggjort af, at **Sagsøger** som nævnt ovenfor overdrog erstatningskravet ved en omstødelig disposition.

Landsretten finder det herefter bevist, at konkursboet – såfremt erstatningskravet ikke var blevet overdraget ved en omstødelig disposition - kunne have indgået en aftale med Real-kredit Danmark, hvorved kreditforeningen ville have frafaldet transporten i tilgodehaven- det mod de muligt erstatningsansvarlige på 1.500.000 kr. mod et passende mindre vederlag end det transporterede beløb. Landsretten har navnlig lagt vægt på **Vidne 3's** forklaring og på, at kreditforeningen havde givet afkald på at indtræde i sagen. Landsretten har desuden lagt vægt på, at alternativet til sagens videreførelse var et forlig på 650.000 kr., hvorved der alene ville være tilgået kreditforeningen et mindre beløb efter fradrag af omkostninger.

Landsretten finder det endvidere bevist, at konkursboet ville have videreført erstatnings- sagen, såfremt det havde haft mulighed for det. Der er herved navnlig lagt vægt på, at konkursboet valgte at anlægge *omstødelsessag* den 15. juni 2006 vedrørende det overdragne erstatningskrav m.v., på hvilket tidspunkt udsigten til, at den af **Sagsøger** anlagte *erstat- ningssag* ville ende med et gunstigt resultat, i det væsentlige var den samme som på tids- punktet for overdragelsen af erstatningskravet i juni 2005.

Ved bedømmelsen af konkursboets tab må det på den anden side tages i betragtning, at budafitalen ifølge **Vidne 3's** forklaring var af væsentlig betydning for kreditforeningen, og at konkursboet ikke kunne påtage sig en pligt til at købe ejendommen. Der må også ta- ges i betragtning, at konkursboets udgifter til advokatbistand i erstatningssagen under hen- syn til erstatningssagens økonomiske værdi, omfang og forløb ville have udgjort et større beløb end de 200.000 kr., som er anført i konkursboets opgørelse af påstand I.

Herefter tager landsretten konkursboets påstand I til følge med fradrag af et skønsmæssigt fastsat beløb på 200.000 kr., hvorefter kravet udgør 1.486.768,17 kr., der forrentes med procesrente fra den 24. juni 2007.

Landsretten tager endvidere konkursboets påstand II om betaling af 199.680,41 kr. med procesrente fra den 5. september 2007 til følge. Der er lagt vægt på, at beløbet angår de sagsomkostninger til dækning af udgifterne til giftundersøgelser og syn og skøn, som selskabet fik tilkendt ved landsrettens afgørelse af 21. august 2007. Der er endvidere lagt vægt på, at selskabet ikke har afholdt de nævnte udgifter og – for så vidt angår beløbet på 85.792,50 kr. – heller ikke agter at gøre det.

Efter sagens værdi, udfald og forløb skal **Sagsøgte ApS** betale sagsomkostninger til **Sagsøger** under konkurs med 150.000 kr., hvori er indeholdt udgifter til retsafgift, vidnegodtgørelse samt ekstrakt og materialesamling.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte ApS, tilpligtes til **Sagsøger** under konkurs, at betale 1.486.768,17 kr. med tillæg af procesrente fra 24. juni 2007 til betaling sker samt 199.680,41 kr. med tillæg af procesrente fra 5. september 2007 til betaling sker.

I sagsomkostninger skal **Sagsøgte ApS** betale 150.000 kr. til **Sagsøger** under konkurs.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.